

גלגולי תכנית

רואה אני הובה מעומת לעצמי לפרסם קצת פרטים על גורל תכנית, וסיכומי פרטים אלו, דומה, יפוררו בלב רבים תהיה או ארהורים מעגמים. בתכנית לקבל אנגית השטל מגלי החופים בארץ ישראל עסקתי, ברטט הלוצי מצנע בעין רים, עוד בוארשה, אך לידי התבהרות, שאיפשרה עריכת ה"ר שימים קונסטרוקטיביים ברורים, בא"ה, סתוך התכונות גדושה תקוות ציפיות הלוציות, על הוף ימה של חל" אביב, הודעה צנועה על כך מסרה למ. דינגוף ז"ל, שזכו את שבתי פעם על ידו כאבסטרן וסומר, "הצפירה" בוע" דת הובכרציון באודיסה, קיבלתי ממנו מכתב לטכניון, נסעתי לחיפה ומסרתי התכנית להד"ר צירניבסקי (פרופיסור כיום), שהבטיח לדון בה ביתר עם הב"ר דיו בטכניון, אך הסוף היה, שאת שני המכתבים שקיבלתי מהטכניון בתביעת הישובים (הם שמוזים בידי) ביתר עם התכנית מסרתי לד"ר ברוך, מכירי השוב מוארשה, הוא מיהר לעניין בה את חברו המהנדס וויז'נסקי, ואז"ם הביב זה הלך בעצמו ומסרה למי שהיה ידוע לו כאדינקס למיכניקה לפנים באוניברסיטת בודאפשט, למהנדס ג. פופר, ואדם יקר זה (ייבדל להיים אר"ר כים-כהתברים הנזכרים שהלכו כבר לעולמם) הראה תיכף התעניינות מע" שית ורשם בו כיום (23.9.26), גילוי דעת זמני: התכנית — — — ניתנה לפי דעתי להתגשם גם כהבחינה הזכ"ר גית גם מהבחינה הפיניסטית, התשובות, הביאורים, הרישום והצעת הנסיונות המוקדמים אני מכין בימים אלו". — הוא קיים דבריו, בתוך הכרת הובה ובלי כל ציפיה לתגמול השקיע שעות רבות להבהרת החשובות המדויקים של גיצול הגלים לפי תכניתי, וביום 11.11.26 אושרו חשבונותיו בצירוף הדגש תו: "כדאי לעשות הנסיונות המוקדמים" בישיבה מיוחדת של בא"ר כוח המתמטיקאים והפיזיקאים בתל אביב, שמר בידי המכתב (מיום 7.1.1927) שקיבל המהנדס וויז'נסקי מ.ה.המחלקה להתישבות עירונית" של ההנהלה הציונית בשם מנהלה מ. דינגוף: — — — ככתבתי למר רוטנברג על כל הענין הזה (ענין לובניק) וכשלק אקבל את תשובתו אודע לכבודך". — אך התשובה היחה: יש לו, לרוטנברג גיצול מי הירדן ואינו יכול להתעניין בשום תכנית דומת אחרות, השובה זו בנוגע לתכניתי גינהה אחר כך מר"ר טנברג גם לב, כצנלסון ז"ל ולר, בר" גריון ייבדל להיים ארוכים. — בקיץ 1933 פניתי לדינגוף כאל ראש עיריית תל-אביב והצפתי להשתמש בהנשמה חלקית של תכניתי לשם התקנת בר"ר כה ומרהצאות מרפא, לפי תכניתי אשר עד לקבל חורמה בלתי-פוסקת של מים נקיים (אפילו ממרחק גדול, מהתוף) לתוך בריכה גדולה, מרוחקת מן החוף גם היא ומזרימה בלי הרף דרך תעלה או צינור את עודף מימיה העליוניים הזרת לתוך הים, את מרהצאות המרפא אפשר לסדר בתוך בריכות צדדיות קטנות, למישהן יחאידו בהלקן לג"ר כח שמש זרבו עליידי כך את כמות המינרלים הרפואיים שבהם, קיבלתי אז תשובה ממר נדיב, מנכ"ר העיר: "גת"

בקשתי ע"י מר דינגוף — — — לך שר את קבלת מכתב כב' אליו — — — ולהודיע כי מכתבו זה הסב אליו את תשומת לבו המלאה — — — הוא מבקש בכל זאת את כב' להואיל להמ"ר ציא לו פרטים יוחי מלאים — — — והוא מבטיח לכב' לשמור את כל הענין הזה בסתר ולא לפרסמו בלי רשות כב'". (ידע הישב על בריהתי מפרסום שלא לצורך). מ"ר הרתי ושלחתי מכתב גדול במרטיב מלאים", וכשלא קיבלתי הבטחה להג"ר שמה קרובה של הצעתה, הוחזר לי מכ"ר תבי לפי בקשתי — ועליו הוחמת דש"ר מית ומספר רשמי, מלים רשמית, וע" דת הקוראורט" ושני ניקובי שמירה של תיק מיהר בצדו, בקרוב — ז"ל דיע לי מר נדיב במכתבו (14.12.33) — הנוג נגשים להכרז על הצעות שונות בקשר עם שיפור שפת הים והנוג מקום כי גם כב' ימצא לאפשר להשתתף בהכרזה זו". — אחרי שבנו את המזה הארעי בימה של תל-אביב, דאיתי את השעה כשרה לכך, שאחפוך את תחנת הכוח על הוף הים לנמל, הלום-חון זה היה גנוז כל הזמן בלבי, הלא האניות המתקרבות לנמל מעלות גלים גדולים, וכוחם הגדול מתנפץ ללא תועלת בשובדי הגלים שמאחורי הנמל, הכנסתי את השיפורים הקטנים הדר"ר שים בהרשים של תכניתי והודעתי על כך לדינגוף, והיכף קיבלתי ממנו בעצמו — היה כמר חולה — מכתב אלי: "קראתי בעין רב את מכתבך מיום 14 לח"ו וביקשתי מהמהנדס השירוני שלנו מר שיפמן את הווה דע" זו על הצעתך, — אשמה מאוד אם דעת הסופחים תהיה היובית — — — ובזה תביא תועלת לעניני הנמל ועבר דת הים העברית בארץ. — באשר להמ"ר צאת מכונת הדפוס המיוחדת לעברית מנוקדת — הודיעני נא לשתיגסר הכנתה ואז אשמה לראותה בעבודה". — אך כמר שיפמן לא מצאתי אף חלק מההתענינות המבורכה-המעודדת, שב" אף לידי ביטוי במכתבו של ראש העיר, ראני עושה דילוג רב על שנות השר אף והאימים, שלא ישבתי בטל ג"ר בהן, ועובר, למה שרצה, אך לצערו לא הצליח לעשות למען תכניתי גם שר התהבורה הדגול והידיד הנאמן ד. רמן, הוא פנה במכתב למהנדס ג. סופר, ותשובתו מיום 17.1.48 היחה (בידי העתק ממנה) — — — אני מוכן מצדי להעמיד את תורת דעתי ואת הישובי בענין תכניתו של מר מ. ב. לובניק — — — למבחן ועדת מוש"ר הים אשר תרכב בהתישבות אתי" — את תכניתי מסר רמן למומחים ידועים רק לו, ועל שאלתי להחלטתם ענני ככ"ג אדר הש"י: "ידעתי סבלך וקוצר רוחך, אך אין הענין רץ כ"כ מהר. תאמין, כי לא אשהה התשובה בידי ומשאקבלנה, אודיעך!" בשכבו אחר כך חולה בביתה, רטט וביקש למסור לי את השורות הבאות: תודה על ברכותיך הנאמנות, עוד אני נתון במש"ר של פיקוח, אקווה, כי אוכל להגיע בקרוב לרשות של תנועה חסית — ואשחזל להגיע לאיזו חלית-בעניןך". — כשנודע לי, כי ראש עיריית תל-אביב הוא גם ראש המועצה ב.אוצר מפעלי ים, פניתי אליו במכתב, שחז" בירתי למנהל הכללי מר א. זיפשטיין, ועל פי בקשתו של זה האחרון שלחתי לו העתק מתכניתי, כדי לדון בה בר" שיבת המועצה הקרובה, הודעתי על כך לרמן, שנמצא אז עדיין במשטר של מבריאה, ובכ"ז באייר חש"י, 14.5, קיבלתי ממנו מכתב זה: "לצפרי הרב הוחזר לי החומר מצד האיש אשר פניתי אליו (שמו אין לי רשות לגלות) בלנית הודעה, כי שעתו אינה פנויה כעת ולא יוכל לקחת עליו את הטיפול האחר אי בענין זה. — מהלתי אני מנעתני בינתיים מבקש איזה מוצא אחר, היות זמנית למר זיפשטיין, הויני חושב לנכון לא להשהות יותר את החומר בידי ולהחזירו לך, שמא יסתיע הענין מצד זה". — וביום 3.5.50 ק"ר בלתי תשובה מזיפשטיין: "בענין רב שמעה מועצת הנהלתנו על הצעה שהועברה לנו — — — עלינו להעיר, כי חברתנו היא בעלת אופי ציבורי-מסחרי, וניסויים בשטח המדעי הורגים ממסגרת תפקידנו — — — ברצו זה אין אנו מוצאים מען יותר מתאים מאי שר המועצה המדעית של הממשלה". — ואני מוסיף כאן עוד פרט קטן אחרון זה: בראשית ניסן שנה זו פניתי עוד גם למר ג. רוקח בהצעה, שהעירייה בעזרת הממשלה יתקינו לפי תכניתי בריכה גדולה של מים נקיים מכל זוממה להתרחץ בה ועוד ועוד — — — אך מר ה. לבנון תודיעני, שמנתי לים כבר משא ומתן על כך עם מישהו, בריכה זו, כפי ששמענו, התי מחציתה בשטח החוף ומחציתה בתוך הים, ונקיין טבעי לא יתא בהיובה, ומשקיעי הסכר מים הגדולים בבנייתה יאפצו לקבל רוחים גדולים וכ"ו ומ"ר... והגשמה חלי קית של תכניתי תלא היתה נותנת מים נקיים בלי כלורוגיניה, מרהצאות מר"ר פא; והעיקר — היתה משמשת ניסוי ומבחן חלקי לתהנת-כוח.

מצדי לא אעשה כאן סיכום מהפרטים שהבאתי — חלק קטן הם מסכזה גדר"ר לה ומעגמת ביותר — יעשו זאת אחי רים ובראשם ד. בן-גוריון, שהביא פעם בעצמו את תכניתי הנזכרת אלי הביתה, ועל דבריו: "זה יפה מצדך" ענה: "ראיתי זאת עבה לעצמי"; ועל זה הוספתי: "זהו יפה — שראית זאת חובה לעצמך!"